

(فهلیتی قوتۆ) و نارسیسیم

(خواندنه کا رهخنه یی دهروونشیکاری)

حسین عثمان عبدالرحمن

پشکا زمانی کوردی، فاکولتیا زانستین مروّفايه تی، زانکویا زاخو، هه ریمما کوردستانی-عێراق (hussein.abdulrahman@uoz.edu.krd)

<https://doi.org/10.26436/2018.6.1.549>

وهه رگرتن: 2017/11/11 په سه ندرکن: 2018/03 به لاکرن: 2018/03

پوخته:

ئه ده بی فۆلکلۆری، ب چه ق و پیکهاتین خوه یین جۆراوجۆرئه "هه رده م ژیده ری پیزانینین جۆراوجۆره لسه ر ژیان، دابونه ریت، که ره سه ته و جۆری فه لسه فه و دیتنا تاکێ کورد. (فه لیتی قوتۆ) ئیک ژ چیرۆکین فۆلکلۆریا کوردیه و ده مه که، ژ جۆری ژیا نا ملله تی کورد و تیدا هنده ک ژ دابونه ریت، جوامیری، میرانی و خرابیان نیشان دده ت. بیگومان ئه ده ب وه ک پیکهاتا خوه _ چ پوختاری یان نافه پۆکی _ فه ده ر نینه ژ دۆخین ده روونی. چ دۆخین ده روونین نفیسه ری بیت یان یی خوینه ری یان کاره کته ری. که واته هه ر ده که یی ئه ده بی دی شیت ژ که له ک لایه نان و دۆخین ده روونین جۆراوجۆرئه به یته خواندن و شروقه کرن، له ورا ئه فه کۆلینه ژ ی ب خواندنه کا ده روونی، به ری خوه دده ته دۆخی ده روونیی (فه لیتی قوتۆ)ی، وه ک کاره کته ره یی سه ره کی د چیرۆکا فۆلکلۆریا (فه لیتی قوتۆ)یدا. ئه فه کۆلینه لژیرناقی (فه لیتی قوتۆ) و نارسیسیم (خواندنه کا رهخنه یی ده روونشیکاری) دویفچوونی لسه ر که سایه تیا (فه لیتی قوتۆ)ی و دۆخی ده روونیی وی ژلای تیکچوونا ده روونی و نارسیسیم یا خود چه ز ژ خوه کرنا زیده و پیگه هی وی یی جفاکی دکه ت. فه کۆلین لدویف ریبازا (وه سفی و شروقه کاری) هاتیه به ره فه ککر و لدوماهیکی گه هشتیه وی ئه نجامی کو (فه لیتی قوتۆ) تووشی دۆخی ده روونیی نارسیسیم بوویه و گشت بزاف و کریارین وی ژ ده ره نه نجامین نارسیسیمه نه .

په یقین سه ره کی: فه لیتی قوتۆ، نارسیسیم، چه ز ژ خوه کرن، ره خنا ده روونشیکاری، تایبه ته دنیا که سی.

1. پيشه کی

ئه ده بیاتا چیرۆکی، هه رده م فه پیزا کار و کریار و هزر و بیرو و سه ره ده ریین دنا ق جفاکیدا به ب شیوه یه کی دی دی شین بیژین کو جفاکی ب گشتی دکه ته که ره سه تی خوه و هه ر تشته کی د جفاکیدا پوی بده ت، ب کیم و زیده یی یان وه ک خوه نیشان دده ت. چیرۆکا فۆلکلۆریا (فه لیتی قوتۆ) ژ ی، ئیک ژ وان چیرۆکانه، یین پاسته وخۆ کاودانین ده مه کی ژ ژیا نا ملله تی کورد _ وه ک خوه _ نیشان دده ت و باس ل میرینی و جوامیرینیا ملله تی کورد د سه ره ده مه کی دیارکریدا دکه ت.

1. نافونیشانی فه کۆلینی: (فه لیتی قوتۆ) و نارسیسیم (خواندنه کا رهخنه یی ده روونشیکاری) به کو ب چافه کی رهخنه یی و ژ گۆشه نیگایا ده روونشیکاران / نارسیسیم به ری خوه دده ته چیرۆکا فۆلکلۆریا (فه لیتی قوتۆ)ی.

2. ریبازا فه کۆلینی: ئه فه کۆلینه، لدویف ریبازا (وه سفی و شروقه کاری) هاتیه به ره فه ککر و ب دویفچوون لسه ر بنه مایین نارسیسیمی و وه سفا وی، ب پراکتیک ده قی چیرۆکا (فه لیتی قوتۆ)، هاتیه شروقه کرن.

3. گریمانه: فه کۆلین لسه ر بنه مای گریمانا (هه بوون و نه بوونا نارسیسیمی د ناخی فه لیتی قوتۆدا هاتیه به ره فه ککر و لدویماهیکی هاتیه سه لماندن کو ئه فه دۆخی ده روونیه لده ق (فه لیتی قوتۆ)ی هه بوویه.

4. ئارمانجا فه کۆلینی: دویفچوونا ئه ده بیاتا فۆلکلۆریا کوردی ژ گۆشه نیگایین جۆراوجۆرین ده روونیه و ب تایبه تی سه لماندنا هه بوونا نارسیسیمی لده ق (فه لیتی قوتۆ) وه ک ئیک ژ قاره مانین چیرۆکین فۆلکلۆریین کوردی و هه ره سا پیکه گه گریدانا فۆلکلۆرا کوردی و زانستین نوی و سه ره ده مانه، ژ ئارمانجین سه ره کیین فی فه کۆلینییه . زیده باری هندئ کو ب مفا وه رگرتن ژ بوچوونین ئادلیری و گریبا هه سه ت ب کیماسان، پشتگوه خستن، نازدارکر و هه سه تی خوه مه زکرئی و ... هتد، بشین تیکچوونا ده روونیا نارسیسیمی پتر ب سه لمینین.

5. په یکه ری فه کۆلینی: فه کۆلین یا ژ دوو به ندان پیکهاتی، کو هه ر ئیک تامکه ری یا دییه . ل به ندئ ئیک بیاس ل چه مک و پیناسه و میژوویا نارسیسیمی، تایبه ته ندی و ئه گه ری تیکچوونا نارسیسیمی هاتیه کرن و د به ندئ دوویدا ئه ق تیکچوونا ده روونیه لسه ر ده قی

(فهلیتی قوتق)ی هاتیه پراکتیزه کرن و لدویماهیکی ژی ب نه‌نجام و لیستا ژیده‌ران و ملخص و نه‌بستراکتی بدویماهیك دهیت.

2. به‌ندی ئیکی: نارسیسیم

بیگومان دۆخین دهرونیین مروقی، ل ههر دهم و ساته‌کی، نه وهك هه‌فن و ب بوورینا دهمی و گوهرینا بارودۆخان، دهینه گوهرین. ههر نه‌ف گوهرینه ژی ل گوهره‌ی كه‌سایه‌تی، ژی و په‌گه‌ز و ... ههد، ژی گوهرین ب سهردا دهین. لی گرنگ نه‌وه بیژین كو نه‌وا په‌یوه‌ندی ب نه‌فی فه‌كۆلینیفه هه‌ی، نه‌وه كو نه‌فان دۆخین دهرونی، راسته‌وخو مه‌ به‌ر ب ناخ و دهرونی نفیسه‌ر، خوینه‌ر و كاره‌كته‌ران دبه‌ت و ههر لسهر فی بنه‌مای ژی په‌خنا دهرونشیکارانه په‌یدا بوویه. " په‌خنا دهرونشیکارانه (psychological) به‌ره‌می پیشكه‌فتنا زانستی دهرونیا ده‌ستپیکا سه‌دی بیستییه. "¹ (نه‌و زانستی كو شیواز و ریکارین شرفه‌کاری و په‌خنه‌یی ب گشتی گوهارتی و بوویه بناخی دویچوونا دهرونگه‌راییی د به‌ره‌مئن نه‌ده‌بیدا. واته‌ بقی چه‌ندی راسته‌وخو زانستی دهرونی هاته‌ دناق نه‌ده‌بیاتیدا و نفیسه‌ر و خوینه‌ر و كاره‌كته‌ر ب هه‌میقه كه‌تنه بن چافی هویربینی و په‌خنه‌رگر ژی ب لبه‌رچاڤ وه‌رگرتنا بنه‌مایین زانستیین دهرونی، كارئ هویركاریا دهرونی، لسهر به‌ره‌مئن جۆراوجۆرین نه‌ده‌بی نه‌نجامدان.

1.1. نارسیسیم (چه‌مك و پیناسه):

خویایه په‌خنه‌گر د به‌ره‌مئن نه‌ده‌بیدا، ژ گوشه‌نیگایین دهرونی، به‌ری خوه‌ دده‌نه رینا گه‌هشتن ب دهرونی نفیسه‌ر، خوینه‌ر و كاره‌كته‌ران و دۆخی دهرونی وان و چه‌وانی و پیزا به‌رجه‌سته‌بون و کاریگه‌ریا وی دۆخی دیار دكه‌ن. نارسیسیم ژی ئیک ژ وان دۆخانه كو تاك، د پیره‌وا ژيانا خوه‌دا توش دبیتی و ههر لدویف فی دۆخی ژی ژيانا خوو دبوریینت. له‌ورا نه‌گه‌ر وهك نه‌ساخی به‌ری خوه‌ بده‌ینه نه‌فی دۆخی دهرونی، دی شین بیژین " تیکچوونا كه‌سایه‌تیا چه‌ز ژ خوه‌كه‌ر ب زمانی ئینگلیزی : Narcissistic (NPD) Personality disorder) جۆره‌کی تیکچوونا كه‌سایه‌تیه. "² یا خود ب بوچوونه‌كا دی " تیکچوونا كه‌سایه‌تیا نارسیسیتیک/ نرجسی، جۆره‌کی خوه‌ مه‌زن دیتن و چه‌ز ژ خوه‌ کرنییه و گه‌له‌کی هه‌ستیاره. "³ واته كه‌سایه‌تیه‌کی تیکچوویی هه‌یه و لگۆره‌ی وی تیکچوونی ژی هه‌می جۆره سهره‌ده‌رییه‌كان ل هه‌مبه‌ری خوه‌ په‌سه‌ند ناكه‌ت و په‌نگه گه‌له‌ك جارن ژی دۆخی وی، تیک چپیت و په‌یوه‌ندیین وی یین كومه‌لایه‌تی ژی ئالۆز و ناوازه بین. هه‌روه‌سا " د دهرونناسیدا، چه‌ز خوه‌ کرن یا خود وهك د زمانی ئینگلیزیدا هاتی، نارسیسیسیم، بریتییه ژ عه‌شقه‌كا ژیده ب خوه‌ و پشتبه‌ستنه ب بوچوونین دهرونیین خوه. "⁴ واته خوه‌ د به‌راوردیه‌كا ئیک لایه‌نیدا دبینیت و دناخی خوه‌دا گه‌له‌ك چه‌ز خوه‌ دكه‌ت. له‌ورا "

جۆره‌کی تیکچوونا كه‌سایه‌تیه و نه‌وا تاك خوه‌ گه‌له‌ك مه‌زن و گرنگ دبینیت و ژیده ژ رادی خوه، هه‌ست ب شیان و هیزا خوه‌ دكه‌ت و جیهانه‌كا تایبه‌ت هه‌یه. "⁵ له‌ورا دی شین بیژین كو " تایبه‌تمه‌ندیا سه‌ره‌کی د كه‌سایه‌تیا نارسیسیتیدا، خۆباییه. عاشقی خوه‌ ب خوه‌یه و خوه‌ ب باشترین، لاوترین و برتیژتر هه‌میان دزانیت، ژ به‌ر هندی بۆ وی گه‌له‌ك ئاساییه كو خه‌لكی بۆ خوه‌ بده‌ته شووی. هه‌روه‌سا گه‌له‌ك گرنگی ب سه‌روه‌ر و كه‌شخا خوه‌ دده‌ت. د هه‌لبزارتتا جلكاندا گه‌له‌کی هویربینه و بۆ وی گرنگه‌ كا دی چه‌وا د چاقتن خه‌لكیدا، دیار و ئاشكرا بیت و نه‌گه‌ر گرنگی نه‌ده‌یی، دی بۆ وی گه‌له‌ك نه‌خۆش بیت، واته‌ چه‌ز ژ په‌خنی ناكه‌ت و ژ بلی مه‌دحان، نه‌فیت گوهر ل هه‌چ تشته‌کی بیت. "⁶ بیگومان نه‌وه‌كه‌سی گه‌له‌ك چه‌ز ژ خوه‌ بكه‌ت، هه‌تا نه‌گه‌ر بۆ ماوه‌یه‌کی دریز فی چه‌ندی دناخ و دهرونی خوه‌دا لدویف بچیت، راسته‌وخو پیکهاتا ساخله‌میا دهرونی وی دی تیکچیت و دی توشی نارسیسیمی بیت.

2.2. چه‌روكا ئیكو و نارسیس:

" (ئیکۆ)ی گه‌له‌ك دناخت و ژ لایی (هیزا)یقه، ب بی دنگیا هه‌تا هه‌تایی هاته‌ سزادان و ته‌نها ده‌ستویری هه‌بوو دویماهیك برگا ئاخفتنی، كو ژ ده‌فی هه‌ر ئاخفتنه‌كه‌ری ده‌یته‌ گووتن، دووباره بكه‌ته‌فه. نه‌ف په‌ریا هندا جان، ده‌می (نارسیس)ی دبینیت، چه‌ژی دكه‌ت. لی نارسیس، نه‌وه‌ کورئ گه‌نج كو چ ژ عه‌شق و نه‌فینی نه‌دزانی و ترانه ب وان هه‌می كچكان _ كو ئیکی ژ وانا ئیكو بوو _ دكر، هه‌ر ژ به‌ر هندی وان په‌ریا داخواز ژ خوداوه‌ندا کرن كو نارسیس سزا بدن. خوداوه‌دان ژی وه‌ ل نارسیس کر كو دیمی خوه‌ د ئاقتیدا ببینیت و نه‌ ب دله‌کی ب سه‌دا چه‌ز خوه‌ کر. چونکی نه‌شیت بگه‌میه‌ته وی دیمی، پۆژ بۆ پۆژی لاواز و زه‌عیفتر لیه‌ت، هه‌تا كو دمريت. دروست ل وی چه‌ی نارسیس د مريت، ئیکه‌م گول، گولا نیرگژ⁷ شین دبیت. لی (ئیکۆ) كو د عه‌شقا (نارسیس)یدا گه‌له‌ك له‌ر ببوو و ده‌می ده‌نگوباسین مرنا وی گوهلپووی، هاته‌ گوهرین بۆ (ئیکۆ)یه‌كا ته‌مام و بوو (فه‌زه‌ن). "⁸

3.2. تایبه‌تمه‌ندیین كه‌سانین نارسیسیمی:

لدویف ریه‌ری ئاماری بۆ ده‌ستنیشانكرنا تیکچوونین دهرونی یا نوژدارین دهرونیین ئه‌مریکی DSM-5 نه‌فه‌ نه‌ه (9) خالین خورای بنه‌مایین ده‌ستنیشانكرنا تیکچوونا كه‌سایه‌تین نارسیسیتیکن:

1. هه‌ستی خوه‌ مه‌زن دبیت، وه‌ك ب گرنگ زانینا خوه‌ یی لده‌ف هه‌ی.
2. بۆ هه‌ر تشته‌کی هیزای بكار ده‌ینیت و ل جوانیا ناراسته‌قینه‌ دگه‌ریت.
3. نه‌وه‌سا باوه‌ر دكه‌ت كو نه‌وه‌ یی تایبه‌ته‌ و كه‌س وه‌کی وی نینه‌ و چه‌ز دكه‌ت په‌بوندی لگه‌ل كاربه‌ستان هه‌بیت.

4. گه له ک ژور حه ز ژ حه ز (اعجاب) ی دکه ت.

5. هه ست پي دکه ت کو ئو پتر يي مافداره (پيشبينين يي وى نه چافه پيکرينه و ب تني باوهري ب بوچوونا خوه هه يه.)

6. ژ بو ب دستغه هينان بهرزه وهنديين خوه، مفاي ژ خه لکي وهردگريت و خه لکي (استغلال) دکه ت.

7. هه ستي هه فخمه مبي لده ف وان يي لاوازه و ههروه سا د ئيشاندن و بريندارکړنا هه ستي خه لکي، هه ست ب ئيشاني ناکه ت.

8. هه ستي هه سويديي لده ف هه يه و د وي باوهريدايه کو خه لک هه سويديي ب وي دهن.

9. هه لويست و سه ره ده ريين خوه مه زنکړني لده ف وان، ديار و بهرجه سته نه. "9

هه لبه ت لدويف ئو وان زانايين ئه ف پي به ره پيکخستين، هه رکه سي پينچ (5) ژ فان نيشانين سه ري يان پتر لده ف هه بن، ب تيکچويي

که سايه تيا نارسيستک ده پته هژمارتن و بيگومان ئه گه ر ژ گوشه نيگايه کا دپتر به ري خوه بده ينه ئه فان نه خالان و سه ره ده ريي لگه ل که سه کي نارسيسمي بکه ين، دي بينين ئه ف جوړه

که سه د سه ره ده ريين خوه دا گه له ک هه ستيارن و ئه گه ر که سي بهرامبه ر يان هه فالي وي وهکو پيويست د خزمه تا ويدا نه بوو يان ب

دروستي ب ئه رکي راپه راندنا کارين وي نه رابوو، ب تمامي دي جوړ و شيوازي سه ره ده ريا خوه لگه ل وي گوهرپت و په نگه ب ئيکجاري ژي

تهرکا وي بکه ت. هه ر لسه رفي بنه ماي پيدقيه هه ر تاکه ل که سه مبه ري فان جوړه که سان، هايداري جوړي ئاخفتن و سه ره ده ريين خوه بيت.

4.2. نه گه ريي تيکچوونا که سايه تيا نارسيسمي:

زيده باري في چه ندي ف هه ري بيژين کو ژ بو چه سپاندنا ئه في هزري ئه م د شين پشتگه رمي بوچوونين (ئالفريد ئالديري) بين کو ئه وي

راسته وخو د بوچوونين خوه دا داوکويي لسه ر هه ستا کيماسيي يا خود هه ست ب کيماسي کرني دکه ت کو بيگومان ئه ف هه سترکه نه، هه ر

ژ ده ستيکا زاروکينا مروفي يي لگه ل تاکه که سي و تاکه که س ژي لگوره ي سه ره ده ريکرن و کونترولکړنا وي هه ستي، سه ره ده ريين

خوه ريک دنخيخت " يان ژي بهروفاري في چه ندي، ئه و هه ستا کيماسيي کاريگه ريي لسه ر وي دکه ت و هه مي کار و کريار و هزر و

سه ره ده ريين وي دنخيخته ژير رکيفا خوه. " گرييا هه ست ب کيماسيي (Inferiority complex) کو دبپته ئه گه ري هندي،

تاکه که س خوه ل هه مبه ري که سين دپتر ئاستنزم يان کيمتر ببينيت، په نگه بو ژيده ري له شي ب فه گه پيت، وه کي: کريتي، به ژنکورتی،

لاوازي ئه ندامي، يان ژي ژيده ري هوشی هه بيت، وه کي: گووتن و دووباره کړنا خيزاني بو زاروکی کو، که سه کي تينه گه هشتي و

دبه نگه. يان قه رقه شا دايک و بابان، پيکپينا هه فزينا نه گونجايي و... هتد. "10 کو بيگومان ئه في چه ندي هه مبي، هه م په يوه دنيا ب

ناخي مروقيفه هه ي و هه م کاريگه ريي دنخيخته سه ر ده رووني مروقي

و ئه و تاک لدويف ريژا تيگه هشتن و شيان و به رنگاريا ده روونيا خوه،

دکه قبيته ژير کاريگه ريا وي هه ستي. " ب شيوه په کي گشتي، ئه گه ر مروف ژ بو بده لقه کړنا گرييا کيماسيي، ريکا راست و ژ هه ژي ب

هه لپريتي، هه م ئه و ب خوه دي پيشکه فپت و هه م دي مفاي گه هينپته جفاکي و ئه گه ر ريکا خار و نه ژ هه ژي ب هه لپريتي، دي

زياني هه م گه هينپته خوه و هه م يا جفاکي. "11 که واته د هه ر دوو شيوه ياندا، داوکيا ئالديري لسه ر دپتنا راست و دروسته، کو

پيدقيه، هه رده م هزر د خزمه تکرنا جفاکيدا به پته کرن و هه ر ئه ف خزمه تکرنه دبپته ئه گه ري خوه مه زنکړني، لي نه گرييا خوه مه زنکړني

کو وه ک ئيشه کيپه دناخي تاکيدا. هه رچه نده بهروفاري في چه ندي و که سين نارسيسمي " د په يوه نديين تاکه کسيديا، تاک بتني يي د هزرا

خوه دا و بتني ژ بو گه هشتن ب ئارمانجين خوه و دلخوه شيا که سايه تيا خوه، په يوه دنيا لگه ل ده روويه ران گري دده ت. هه لبه ت

ئو که سي ب تني ژ بو ليکدانا په يوه دنيا تاکه کسي خوه بزافي دکه ت، ژ لايي ده رووني و جفاکيفه نه يي ساخله مه. "12 و هه ر لسه ر

في بنه مايي، تيکچوونا ده روونيا نارسيسمي ژي وه که نه ساخي و ئيشه کي ده پته نياسين.

(ئالفريد ئالديري، 1870-1937) دامه زرينه ري قوتابخانا ده رووناسيا تاکه که سي بوو. ب بوچوونا وي تيکچوونا که سايه تي و

سه ره ده ريان ژه نجامي (هيزا سيکسي) _ هه وه کي فرويد دبپريتي _ نينه، به لکو هوکاري وي گرييا هه ست ب کيماسيپه. ئه وي

بهروفاري فرويدي، باوهري ب ئيکگرتنا که سايه تي يان که سايه تيي ئيکگرتي هه بوو. ب بوچوونا وي هوکاري جفاکي سه ره ده ري مروف

ده ستنيشان دکه ت نه ک غه ريزا سکسي زيده باري في چه ندي ب بوچوونا فرويدي (هه ستي نه هايدار) کاريگه ريا لسه ر سه ره ده ريا

مروفي هه ي. لده ف ئالديري (هه ستا هايداري) کاريگه ره . هه لبه ت ئه و ب گشتي غه ريزا سيکسي پشت گو ه نائيخت، لي دبپريتي

حه زا پيشکه فتنی، تشته که دناخي مروفيدا و ئيک ژ هوکاريين پيشکه فتنی غه ريزا سيکسيه، لي هوکاري سه ره کي نينه. ئيشا

کيماسيي، ئه و گرييا کيماسيپه دبپته ئه گه ري هندي تاکه که س د ژيواريديا، خوه ژ که سين دي کيمتر دبپنت کو ره نگه ئه گه ري له شي،

واته کريتي، کورتی، کيم ئه ندامي، بيپيز بوونا جه سته يي يان ئه گه ري خه يال و زهنا تاکه که سي، وه کي کيمکړنا زاروکی کو بي عاقله. يان

هوکاريين دي، ده رنه چوو د نه زمونوا خوه دا، شکستا ئه فيني... هتد. د بهيزکړنا کيماسيپيدا دکاريگه رن. "13

ب هه ر شيوه په کي بيت مروف ژ بو بده لقه کړنا وان کيماسيان پيکولان دکه ت و هه رده مي سه رنه که فت، دي توشي تيکچوونا

ده ماري و ده رووني بيت.

3. چه‌مکین سهره‌کین تیورا ئادلیری

3.1.1. گرئیا کیماسیی:

ئوکه‌سی گرئیا کیماسیی هه‌ی، بوچوونه‌کا نه‌گونجایی سه‌باره‌ت خو‌ه هه‌یه و هه‌ست دکه‌ت نه‌شیت خو‌ه لگه‌ل پیدایستین ژیانئ بگونجینیت“ ب بوچوونا ئادلیری هه‌ستین کیماسیی ژور دگرنگن و که‌س نه‌شیت خو‌ه ژئ پزگار بکه‌ت، چونکی هه‌زا سه‌ره‌کی ژ بو بزاف و هه‌زارا پیشکه‌فتن و سه‌ره‌نه‌که‌فتنانه. ئه‌گه‌ر سنورا نه‌به‌زینیت دئ بیته ئه‌گه‌ری پیشکه‌فتن و پیشفه‌چوونا مروغی و ئه‌گه‌ر تاك نه‌شیا ب سه‌رفان هه‌ستان زال بیت، ئه‌ف هه‌سته دئ وهراری کهن و دئ بنه گرئیا کیماسیی.

3.1.1.1. کیماسیا جه‌سته‌یی: تاك د بزافا ژ بو به‌ده‌لفه‌کرنا فی

گرئیی، یان دئ سه‌ره‌که‌فیت و ده‌سته‌که‌فتین هونه‌ری و وه‌رزشی یان جفاکی ب ده‌ستفه‌هینیت یان سه‌رناکه‌فیت و دئ بیته گرئیا کیماسیی.¹⁴ هه‌لبه‌ت ئه‌ف بوچوونه و ئه‌ف کیماسیه ب سه‌ره‌که‌فیتین کیماسیا مروغی ده‌یته هژمارتن، چونکی به‌نده ب پو‌خساری هه‌ر تاکه‌کیفه و ب به‌راوردکرنا جه‌سته‌یا خو‌ه لگه‌ل بین ده‌وره‌به‌ری خو‌ه، ئه‌و هه‌ست بو دروست دبیت کو کیماسیه‌کا د نا‌ف جه‌ستی ویدا هه‌ی و پیدفیه ئه‌و کیماسی نه‌مینیت. ئی جوری سه‌ره‌ده‌ریکرنا لگه‌ل وئ کیماسیی و چه‌وانیا جیگیر بوونا تیگه‌هی هزریا وئ بو وئ کیماسیی دبیته ئه‌گه‌ری سه‌ره‌که‌فتن یان سه‌ره‌نه‌که‌فتنا وئ دنا‌ف جفاکیدا. ئه‌گه‌ر شیا خو‌ه لگه‌ل وئ کیماسیی بگونجینیت، بیگومان دئ گشت ژیا‌نا خو‌ه لگه‌ل وئ کیماسیی پیکنیکیت و پیکولان ژ بو سه‌ره‌که‌فتنین خو‌ه د ژیانیدا که‌ت. ئی به‌روفازی فی چه‌ندی، پوژ بو پوژئ دئ کیماسی که‌فیته د که‌سایه‌تیا ویدا و دئ به‌ره‌ف داکه‌تنا که‌ساتیا خو‌ه چیت و په‌نگه‌ کارین ناره‌وا ژئ نه‌نجام بده‌ت و پاسته‌وخو ئه‌ف چه‌نده دئ بیته گرئیا کیماسیی.

3.1.1.2. نازدارکرنا: ئه‌گه‌ر خیزان گرنگیه‌کا ژور بده‌ته زاروکی و

گشت داخو‌ازین وئ به‌ره‌ف بکه‌ت و... هتد، ئی فی‌ری زالبوون ب سه‌ر ئاسته‌نگان نه‌که‌تن دئی دووخیدا، هه‌ر ده‌می به‌روفازی فی چه‌ندی ببییت، دئ تووشی کیماسیان بیت.¹⁵ و به‌روفازی فی چه‌ندی ئه‌ف زاروکه دئ هه‌ست ب گرنگیا خو‌ه که‌ت، له‌ورا دقیا ده‌می بارودوخاندا و هه‌می که‌س گرنگیی بده‌نه وئ و هه‌می تشتان بو به‌ره‌قه‌بکه‌ن، هه‌می گو‌هی خو‌ه بده‌نی و... هتد، ئی ب په‌نگه‌کی دئ بیت، نه‌شیت خو‌ه لبه‌ر په‌یفا (نه، نینه، ناچی بیت، نابیت) و هه‌ر تشته‌کی په‌یوه‌ندی ب (نه و نا) یفه هه‌بیت، بگریت. چونکی جفاک و پیکه‌اتا تاکه‌که‌سان دنا‌ف جفاکیدا، دئ وه‌کی خو‌ه سه‌ره‌ده‌ری لگه‌ل کهن وئ نازدارکرنا و گوهداریا خیزانی لبه‌رچا‌ف ناوه‌رگرن. هه‌ر ئه‌ف لبه‌رچا‌ف نه‌وه‌رگرتنه دبیته ئه‌گه‌ری هندی کو تاك هه‌ست ب کیماسیی بکه‌ت و ب بوورینا ده‌می و ئه‌گه‌ر نه‌شیا خو‌ه لگه‌ل جفاکی وئ

هه‌ستکرنا ب کیماسیی بگونجینیت، دئ تووشی گرئیا هه‌ست ب کیماسیی بیت، کو بیگومان ئه‌فه ژئ نه‌ساخته و پاسته‌وخو دئ کاریه‌ری لسه‌ر هه‌لسوکه‌فت و سه‌ره‌ده‌ری و پاپه‌راندنا ئه‌رك و کاری، خو‌ه دنا‌ف جفاکیدا که‌ت.

3.1.1.3. پشت گو‌ه ئیخستن: (ئه‌گه‌ر زاروکی لسه‌رده‌می زاروکی‌نا

خو‌ه، تووشی کیماسیا دلوفانی و ئاسایشا که‌سی بوو و خیزانی _ دایک باب _ ئه‌و پیشگو‌ه ئیخستن، یان هه‌رئیکی دوژمنایا وئ کر. ل وئ ده‌میدا زاروکی هه‌ست ب بی بهایی دکه‌ت و گرئیا کیماسیی دئ لده‌ف وئ دروست بیت).¹⁶ لدویف فی هه‌ستکرنا ب بی بهایی، بی باوه‌ری ب ده‌وره‌به‌ران دئ لده‌ف خو‌ه په‌روه‌رده که‌ت و دئ وهراری ده‌ته گرئیا کیماسیا خو‌ه. و هه‌ر ئه‌ف چه‌نده دئ بیته ئه‌گه‌ری هندی کو پشتی مه‌زن دبیت و دجیته دنا‌ف جفاکیدا، دئ پیکو‌لی که‌ت وئ فالامیا کو ژ ئه‌نجامی پشتگو‌ه خستن د که‌سایه‌تیا ویدا په‌یدا بووی، پریکه‌ت و چونکی ب درژهای ژیی وئ، ئه‌و کاروکیاریین پشتگو‌ه خستن یی دنا‌خی نه‌هایداری ویدا کومفه بووین، دئ هه‌میان وه‌ک تولفه‌کرنا ب سه‌ری تاك و ده‌وره‌به‌ریین هینیت و بقی چه‌ندی وئ فالامیا ده‌روونیا که‌سایه‌تیا خو‌ه پیر دکه‌ته‌فه و بقی په‌نگی هه‌ست ب کیماسیی ناکه‌ت، کو هه‌لبه‌ت گشت ئه‌ف کار و کریاریین کو ژ ئه‌نجامی پشتگو‌ه خستن ژ وئ پویداین، هه‌ر هه‌مان گرئیا کیماسیا ویه و بیی کو ئه‌و بزانت، ئه‌و یی تووشی نه‌ساختی و تی‌کچوونا ده‌روونی بووی و هندی خو‌ه ژ فی چه‌ندی بده‌ته پاش، زیوتر دئ شیت خو‌ه پزگار بکه‌ت و ساخله‌میا خو‌ه یا ده‌روونی ب ده‌سته‌فه بینیت.

3.2. گرئیا مه‌زناهی:

ئه‌گه‌ر تاك ل هه‌مبه‌ر هه‌ست ب کیماسیی، بزاف ژ بو به‌ده‌لفه‌کرنا ژیده بو وئ کیماسیی هه‌بیت، دئ تووشی گرئیا مه‌زناهی بیت. دقئ دوخیدا، تاك بزافا مه‌زناهی، ده‌سته‌لایه‌داری و هه‌سته‌کا پاده‌به‌ده‌ر بو شیانین خو‌ه دئ هه‌بیت.

ئه‌ف جو‌ره که‌سه، گه‌له‌ک پیته‌لادان و مه‌دحین خو‌ه دکه‌ن، مه‌زناهی لده‌ف هه‌یی، خو‌په‌رستن، ده‌سته‌لایه‌داری دقئیت، هه‌می تشتین بتنی بو خو‌ه دقئین و چه‌زده‌کن که‌سین دی بی بها و کیم بکه‌ن.¹⁷

به‌روفازی فی چه‌ندی ئه‌گه‌ مه‌زناهی نه‌بیته‌گری، دئ بیته هۆکاری په‌کختنا که‌سایه‌تی و بزافه‌که ژ بو باشت و کار تامبوونا که‌سایه‌تی و دروست کاریکرنا گشت هی‌روشیانین تاکه‌که‌سه‌یه. واته کامل بوونه به‌ره‌ف پاشه‌پوژئ، ئه‌و ئاینده‌یا مروغ دگشت ژیا‌نا خو‌ه دا، ژ بو گه‌هشت ب کاملبوونی پیکولان دکه‌ت.

ئه‌ف گرئیه لایه‌نی نیکه‌تیفی به‌ده‌لفه‌کرنا هه‌ستین کیماسیینه و ئیک ژ پیکین په‌قینینه ژ هه‌ستکرنا ب کیماسی یان ئاریشان. ب بوچوونه‌کا دی شاش تیگه‌هشتنا تاکیه ژ سه‌ره‌که‌فتنان.

تایبه‌تمه‌ندی ناریستان لادیف بوچوونین ریبه‌ری نوژدارین دهروونین ئەمریکی بو دستنیشانکرنا تیچوونین دهروونی کو ب (DSM-5) دهیته نیاسین.

A. هه‌بوونا بنه‌مایین تیچوونا ناریسیمی لده‌ف (قوتو)ی: ئەگەر به‌ری خوه بدهینه دهستیچا چیرۆکی، دی بینین کو ب پرسته‌یه‌کی فی کاره‌کته‌ری دده‌ته نیاسین و وینه‌یه‌کی ژ پیکهاتا دهروونیا وی نیشا مه دده‌ته. کاره‌کته‌ر که‌سه‌کی توپه، عینادی و نه‌تپس و ب ویر و زالم بوویه و گه‌له‌ک ته‌عدایی ل دهرووبه‌ری خوه کریه.

" قوتو زه‌لامه‌کی کوته‌ک و بی‌تپس بوو. "19

" ... و حوکمی وی یی‌ دژوار بوو. "20

هه‌لبه‌ت ئەگەر به‌ری خوه بدهینه نا‌فی وی (قوتو)، راسته‌وخو بو مه دیار دبیت کو که‌سه‌کی قوت و کورت بوویه و ئەگەر لادیف بوچوونا (ئادلیر)ی بچین، ره‌نگه هه‌ر ئە‌فی چه‌ندی کاره‌گری لسه‌ر دهروونی وی کره‌بیت و هه‌ست ب کیماسی‌ی کریه ، هه‌ر ئە‌ف کیماسیه ژی بوویه گری و بقی چه‌ندی گرییا هه‌ست ب کیماسی‌ی لده‌ف خوه په‌یدا کریه . له‌ورا ژ بو بده‌لفه‌کرنا فی کیماسی‌ی و داگرنا‌فاله‌هین دهروونی خوه و بلند کرنا ئاستی که‌سایه‌تیا خوه، ده‌ست ب هنده‌ک کار و کریاران کریه و راسته‌وخو چوویه د چارچوو‌فی تیچوونا ناریسیستیدا.

1. هه‌ستی خوه مه‌زن دیتنی، وه‌ک ب گرنگ زانینا خوه یی‌ لده‌ف هه‌ی.

نمونه:

" هه‌که نیفرۆژ با هه‌که ئیغار با دهاته جقاتی و دگوته جقاتی:

- گه‌لق وه ژ من میرتر دیتیه؟! جقاتی دگوتی: ناوه‌له
- و یه‌کی ژ من جوامیرتر دیتیه؟! ناوه‌له مه نه دیتیه.
- وه یه‌کی جفنا وی ژ نا من مه‌زتر دیتیه؟! ناوه‌له
- دی‌که‌رمکن خوارنا خوه بخۆن. "21

خویابه کو ئە‌ف هه‌ستا خوه مه‌زن دیتن و گه‌له‌کی ب بو خوه دانانا قوتوی کاره‌گریا لسه‌ر جوړی سهره‌ده‌ریین وی کرین و بوویه هوکاره‌ک کو خو د پیشکیشکرنا خوارنی و داخواریان ژی، خوه بینته پیشچا‌ف و ب گوتن ریژا مه‌زناها خوه گو‌ه لی‌ بیت. بیگومان ئە‌ف هه‌سته لده‌ف ئادلیری ب ئیک ژ گریین کیماسی‌ی هاتیه زانین و وه‌ک ئیش و نه‌ساختیه‌ک سهره‌ده‌ری لگه‌ل دهیته کرن، له‌ورا هه‌روه‌کی د که‌سایه‌تیا فی کاره‌کته‌ریا ژی خویا دبیت، ئە‌ف ئیشه لده‌ف وی هه‌بوویه و گرییا مه‌زناها بوویه ئە‌گه‌ری هندی کو ژ بو داگرنا‌فاله‌هیی، که‌سایه‌تیا خوه، گه‌له‌ک مه‌دحین خوه بکه‌ت و د هه‌ماند ده‌مدا ژ بو‌خه‌ک و که‌سین دهرووبه‌ری وی ژی مه‌دح و ستایشا وی بکن و ئە‌وین ب فی کاری ژی نه‌رابن، بهیینه سزادان. زنده‌باری هندی کو هه‌ر ئە‌ف خوه مه‌زن دیتنه بوویه ئە‌گه‌ری هندی کو که‌سه‌کی

که‌واته پشتی مرو‌ف ئارمانجه‌کی ژ بو خوه ده‌ستنیشان دکه‌ت، ژ بو گه‌هشت ب وی پیکولان دکه‌ت. بزا‌ف ژ بو مه‌زناهی، که‌سایه‌تی‌ی په‌کدئ‌خیت. ئە‌وین ژ لای‌ی دهروونیه‌ف د ساخه‌لم بن ژ بو سهرکه‌فتنا خوه و که‌سین دی بزافان دکه‌ن، لی‌که‌سین نه‌ساخت لای‌ی دهروونیه‌ف، بتنی هزرا خوه د سهرکه‌فتنا خوه‌دا دکه‌ن، ب بده‌لفه‌کرناکه‌ راده‌به‌ده‌ر ژ هه‌ست ب کیماسی‌ین خوه . و هه‌ر ئە‌ف هه‌ستا مه‌زناهی‌یه، دبیته ئە‌گه‌ری وی چه‌ندی کو تاک خو‌به‌خشانه ب هنده‌ک ئە‌رک و کاران دنا‌ف جفاکیدا رابیت و ب راپه‌پاندنا وان ئە‌رکان ژی که‌یفخوه‌ش ببیت و هه‌ر ده‌می که‌سین به‌رامبه‌ر یان تاکی جفاکی ژی ئە‌و کار په‌سه‌ند کرن، دی‌ پتر که‌یفخوه‌شتر بیت و هه‌ست ب مه‌زناهی‌ه‌کا زۆرت‌ر د ناخی ویدا دروست دبیت.

4. به‌ندی دووی: پراکتیزه کرنا بنه‌مایین ناریسیمی‌ی لسه‌ر چیرۆکا (فه‌لیتی قوتو):

چیرۆکا (فه‌لیتی قوتو)ی ئیک ژ چیرۆکین ب نا‌فه‌رۆکا جفاکیه کو فه‌گیز تیدا باس ل دوو قاره‌مانین سهره‌کی دکه‌ت کو د ری‌په‌وا ژيانا خوه‌دا، پیکهاتا جفاکی‌ی کو‌رد و جوړی سهره‌ده‌ری و ژيانا ده‌فه‌ره‌کی‌ی ل ده‌مه‌کی نه‌دیاردنا نیشان دده‌ته. قاره‌مانین سهره‌کی‌ین کو د فی فه‌کۆلینیدا، باس لسه‌ر دهیته کرن" (قوتو) و (فه‌لیت)ن. ب بوچوونه‌کا دی باب و کو‌رین کو ب ئە‌رکی گشتی‌ی چیرۆکی راپوویه و هه‌ر ئیک ل گۆره‌ی ده‌م و جهی‌ی خوه، ب وان ئە‌رکین پی‌ هاتینه راسپاردن، پۆلی خوه دگپیت.

ژ دبمه‌نین جوان و سهرنجراکیشین چیرۆکی، ئە‌وه کو ب دروستی، ژ لای‌ی گووتن و کریار‌فه، (فه‌لیت) وه‌کی (قوتو)یه و ب راستی ئە‌ف گووتنا مه‌زنان لسه‌ر دهیته په‌په‌وه کرن کو: (کچ ته‌شیا دایی د ری‌سیت، کو‌ر کفانی‌ی بابی‌ی دژه‌نیت).¹⁸ و (فه‌لیت) ژلای‌ی جوړی که‌سایه‌تی، سهره‌ده‌ری، عیناد، خو‌په‌رستی و ... ته‌مام وه‌کی بابی‌ی خوه‌یه و د هه‌مان ده‌مدا تمامکه‌ری‌ی بابی‌ی خوه‌یه، چون بو نمونه نه بابی، هه‌ر ژ ده‌ستپیک‌ی و ده‌می (شه‌می) بو خوه هینای و هه‌روه‌سا د راپه‌راندنا کاراندا، گو‌هی خوه دایه شه‌می و نه فه‌لیت گو‌هی خوه دده‌ته دایکا خوه شه‌می و دبیته تالانچی و هه‌روه‌سا دچیته شه‌ری‌ی خالی خوه.

د به‌ندی دووییدا، ئە‌م دی‌ باس ل وان دۆخین دهروونی یین (قوتو) و (فه‌لیت) ی که‌ین کو د زانستی دهروونیدا ب تیچوونا دهروونیا (ناریسیسم) هاتیه نیاسین. و وان بنه‌مایین فی تیچوونی‌ی ژی لسه‌ر پراکتیزه که‌ین.

هه‌لبه‌ت د به‌ندی ئیکیدا مه‌ باس ل نه‌ه خال و بنه‌مایین سهره‌کی‌ین فی تیچوونی‌ی کرن، یین کو ژ لای‌ی (DSM-5) ئە‌مریکیه‌ف هاتیه په‌سه‌ند کرن، له‌ورا ب شرو‌فه‌کاریا ده‌فی چیرۆکی‌ی فی چه‌ندی دی‌ سه‌لمینین و بیگومان فه‌ره بزانیان کو شرو‌فه‌کاریا ئە‌فی ده‌قی، دی‌ لادیف پیکهاتا چیرۆکی‌ی و ری‌زبه‌ندیا رویدانان بیت، نه‌ک ری‌زبه‌ندیا

حه ژیکرئێ سه‌بارهت وی لده‌ف هه‌بیت و ب دووباره کرنا قان پرسیاران، هه‌ست ب خوه‌شیی دکه‌ت و وه‌سا هه‌ز دکه‌ت کو هه‌چ که‌سی دی وه‌کی وی و ب فی ره‌نگی نینه. هه‌لبه‌ت ئەف چه‌نده ژێ بۆ وی قالاها دهره‌وونیی وی دزفریته‌فه کو بقی ره‌نگی هه‌ز بکه‌ت و هه‌ز ژ خوه بکه‌ت و هه‌ز ژ (اعجاب) دهره‌ووبه‌ری خوه ژێ بکه‌ت و بقی ره‌نگی قالاها دهره‌وونیا خوه ژێ پرده‌که‌ته‌فه.

هه‌لبه‌ت ره‌نگه ئەف که‌سه ژ به‌ر به‌ژنا کورت و ژ به‌ر پشتگوه‌ خستنا لسه‌ر ده‌می زارۆکینیا خوه، پتر ب فی چه‌ندی و ب فی هه‌ستی و ب سه‌روه‌ر و مێرینی و جوامیریا خوه و نانه‌هیا خوه داخباره، زیده‌باری هندی ره‌نگه د زارۆکینا خوه‌دا و هه‌م تێر نه‌خاریت و هه‌م ژ لایئ هنده‌ک که‌سانفه هاتبیه قوتان و لیدان ب ده‌ستی وان خواربیت و نه‌شیا بیت تولین خوه ل وان فه‌که‌ت و هه‌ر بقی مه‌ره‌می خوه ب مێرینی و نانه‌هی ده‌نیه‌ته‌ ده‌ر.

4. هه‌ست پی دکه‌ت کو ئەو پتریی مافداره (پیشبینی وی نه‌چا‌قه‌ریکرینه و ب تنی باوه‌ری ب بوچوونا خوه هه‌یه.)
نمونه:

- "ئێ غه‌م نینه ئەزێ کارێ خوه کم و ب سه‌له‌فه‌ک سوارا‌فه ئەزێ هه‌رم با مامی عتمانکی." 26

ئه‌ف رسته ل وی ده‌می هاتیه، ده‌می وی متری باس ل مێرینی و جوامیریا عیمان ئاغای کری، هه‌ر له‌ر فی به‌نمای و ژ بۆ سه‌لماندنا وی چه‌ندی کو ژ هه‌می که‌سه‌کی مێتر و جوامیرتره و ژ بۆ ب دره‌و ده‌رخستنا ئاخفتنا وان متریان، دی ب فی گه‌شتی رابیت.

- "هه‌تانه‌کی بوویه ئیغار مامی عتمانکی رابوو هه‌ر یه‌کی به‌رخه‌ک ژێرا کوشت و دانی سه‌ر جه‌فنا وی. وه‌ختی جه‌فنا مه‌زن هاتی دانی به‌ر قوتو دینا خوه دایی به‌رخه‌کی هنجی گایه‌کی بی ل سه‌ر جه‌فنا وی.

قوتو و هه‌قالیت خوه به‌سه‌ر یه‌ک فتلین گوتنه یه‌ک ب هه‌قی خوه‌دی دهره‌وا دکێ ئەفه بی رۆژا به‌رییه ژ خوه وه‌سا کر." 27

هه‌ر وه‌کو د دانوستاندنا قوتو و هه‌قالین ویدا دیار دبیت کو وان هه‌ر باوه‌ری ب کریارین عتمانکی نینه و هه‌جه‌تا پیشفه‌ دگرن و دبیزن کو ئەوا بۆ وان به‌ره‌فه‌ف کری هه‌ر خوارنا به‌ری پۆژه‌کییه و وی ب دره‌وین لقه‌لم دهن. هه‌روه‌سا راسته‌وخۆ باوه‌ری ب بوچوونا که‌سه‌کی ژ بلی یا خوه نینه.

له‌ورا ب گه‌شتی دی شین بیژن کو زوی بریار دان، بی باوه‌ری، ژ تاییه‌تمه‌ندی سه‌ره‌کیین وینه و زیده‌باری هندی کو نه‌شیت پازی ببیت کو هنده‌کین دی یین هه‌ین کو ژ وی مه‌ردتر، مێتر و جوامیرتر و جه‌فنا وان ژ یا وی گه‌له‌ک مه‌زنتر بیت.

دی ل هه‌مه‌به‌ری خوه نه‌بیت و ب چا‌فه‌کی کیم به‌ری خوه بده‌ته که‌سین دهره‌ووبه‌ری خوه یان ئەوین ئەو سه‌ره‌ده‌ری لگه‌ل دکه‌ت.

2. بۆ هه‌ر تشته‌کی هیژی بکار ده‌نیت و ل جوانیا ناراسته‌قینه دگه‌ریت.

نمونه:

- "قوتو گه‌له‌ک حوکم ل عه‌شیره‌تا خوه دکر و ل عه‌شیره‌تین دی ژێ و حوکمی وی بی دژوار بوو." 22

- "ئار فی چ گوت.....ئەفی کوچکی گریده‌ن." 23

- "هه‌که نه وه‌کی گوتنا ته‌ بی ئەزێ سه‌ری وه هه‌ر سیکا برم." 24

بیگومان که‌سانین بقی ره‌نگی زۆر هه‌ز ژ خوه دکه‌ن و ژ بۆ سه‌لماندنا شیانین خوه و پرکرنا قالاها‌یین که‌سایه‌تین دهره‌وونیی خوه، هیژی بکار ده‌ین و ئەوی د فی کاریدا ژێ لگه‌ل وی بی هه‌فکار نه‌بیت و لدویف دل وی نه‌ئاخفیت، دی سزا ده‌ت. هه‌روه‌کی د قان نموناندنا دیار بووی، قوتو زۆر ب توندی و زفر سه‌ره‌ده‌ری لگه‌ل دهره‌ووبه‌رین خوه دکه‌ت و ب ره‌نگه‌کی کو گشت خه‌ک هه‌ست ب زولم و سه‌ته‌ما وی دکه‌ن و نه‌وین ل هه‌مه‌به‌ری یان ب دژی وی بناخفن یان بوچوونا خوه بیژن. کو بیگومان ئەقان جۆره سه‌ره‌ده‌ریان په‌یوه‌ندیا ب هنده‌ک کیماسیان هه‌ین کو ره‌نگه هه‌ر ژ ده‌ستپیکا ژیا نا خوه، واته زارۆکینیا خوه بی توشی هنده‌ک کیماسیان بووین و ئەف جۆره کیماسیه ژێ ب بوورینا ده‌می و د ناخی ویدا یین بووینه گری و ئەو گری ژێ یا بوویه هه‌ستا گرییا کیماسی. هه‌لبه‌ت ژ جۆری سه‌ره‌ده‌ریکرنا وی لگه‌ل دهره‌ووبه‌ران، خوه‌یی و بیانان ب ره‌نگه‌کیه کو نیشا خوینه‌ری دده‌ت کو ئەف که‌سه د زارۆکینیا خوه‌دا توشی پشتگوه‌ خستن و هه‌فکی و هه‌فدژیا خیزانی یان دهره‌ووبه‌ری خوه بوویه، له‌ورا ئەف پشتگوه‌ خستن ب بوورینا ده‌می لده‌ف وی بوویه گری و هه‌ر لسه‌ر فی به‌نمای ژێ زۆر ب زفری و نه‌جوان سه‌ره‌ده‌ری لگه‌ل هه‌می که‌سان دکه‌ت و هه‌روه‌سا که‌سه‌کی زالمه و کوشتن لده‌ف وی نه‌کاره‌کی ب زه‌حمه‌ته، کو هه‌لبه‌ت ئەف هه‌می دهربرین ژ نه‌ساخیا دهره‌وونیا وی دکه‌ت و راسته‌وخۆ باس ل گرییا پشتگوه‌ خستن دکه‌ت کو جۆره تیکچوونه‌کا دهره‌وونیه‌ی و لده‌ف قوتوی ژێ تیکچوونه‌کا به‌رجه‌سته‌یه.

3. گه‌له‌ک زۆر هه‌ز ژ (اعجاب) ی دکه‌ت.

نمونه:

- "گه‌لۆ وه ژ من مێتر دیتیه؟! جفاتێ دگوتی: ناوه‌له

- و یه‌کی ژ من جوامیرتر دیتیه؟! ناوه‌له مه نه دیتیه.

- وه یه‌کی جه‌فنا وی ژ نا من مه‌زنتر دیتیه؟! ناوه‌له" 25

ئه‌ف چه‌ند رسته‌یه، هه‌رده‌م ل ده‌می فراقین و شیفان، هه‌رده‌م دووباره دبیت و هه‌روه‌کی دیار ژێ، زۆر داغباری خوه‌یه و هه‌ز دکه‌ت، که‌سانین دهره‌ووبه‌ری وی ژێ هه‌ستی (اعجاب) یان

7. هه لویست و سه رده ریپن خوه مه زانکرنی لده ف وان، دیار

و بهرجه سته نه

ئه گه ر ب دریزا هیا چیرۆکی و پۆلی فی کاره کتهری ب نیرین، دی بینین کو زۆر ب زه فی هه لویست و سه رده ریپن وی یین خوه مه زانکری، د بهرجه سته و دیارن و گه له ک جاران لگه له هه بوونا فی هه سته، زولم و زۆرداریی ژ بکار دهینیت و خوه لسه رکه سین به رامبه ر زال دکته.

گه لۆ وه ژ من میرتر دیتیه؟!

و یه کی ژ من جوامیرتر دیتیه؟!

...

... ب حه فی خوه دی ده روه واک ئه فیه یی زۆزا به ریبه ژ خوه وه سا کر.

ئه ز هاتیمه با ته که چه کی

...

ببگومان ئه ف نمونه و چه ندین نمونه دیت هرهمی ده برینن ژ خوه مه زانکرن و هه سترن ب گریبا مه زانه ییه بوویه ئه گه ر کو بقی رهنگی سه رده ریپن لگه له که سین دی بکه ت و هیچ ده مه کی یا کیم بۆ خوه نه دانایه و هر دم ژ ب چا فه کی کیم و بی بها به ری خوه دایه ده ورو به ری خوه یان ئه وین ئه و سه رده ریپن لگه له دکته.

پشتی مه باس ل قوتوی کری و بنه مایین سه رده کیین تیکچوونا نارسیسمی ژ کریار و سه رده ریپن وی دیار کرین، نوکه دی باس ل بهرجه سته بوونا وان بنه مایان د نا ف که سایه تیا (فه لیت) ی که بن و بزاین تا چ راده یه کی کوری کفانی بابی ژ نه یه؟ و چه و شیا به ب سه رده ریپن خوه لگه له ده ورو به ران بگونجینیت؟

چیرۆکا (فه لیت) ی ژ فیری ده ست پیدکه ت کو " سال و زه مان تیره چون خوه دی دوو کور دانی _ قوتو و شه می _ نافی یه کی ژ ی کره (فه لیت) و یی دن کره (مستی) مستی چوو بوو سو فی (مستی) برای و ی ئی مه زانتر بوو). فه لیت خوه کره مقلاجی³¹ " ³² واته ئیکی خواندن هه لیزارتیه و یی دی دزی و پیرگی. که واته راسته وخو زولم و سته می ل خه لکی دکته و دی شین بیژین کو (فه لیت) ی جهی بابی، ژ بۆ زولمی گرتیه.

ب گشتی ئه گه ر به ری خوه دهینه سه رده ریپن وی، دی بینین کو ئه ف تاییه تمه ندیه لده ف وی دیار دین:

1. هه سته خوه مه زن دیتنی، وه ک ب گرنگ زانینا خوه یی لده ف هه ی.

ئه وی خولام هه بوینه و هه روه سا خوه ب گرنگ دزانی و پیدفی بوو هه می د خزمه تا ویدا بن و پیزی لی بگرن.

" فه لیتی قوتو بانی غولامی خوه کر گوتی: جاره کی هه ره کا ئه ف چ کاروانه؟ کاروانی کییه؟ ژ کوور هاتیه؟ چ فیره به؟" ³³

یان ژ ی ده می دچنه ده ف (مامی عه لی):

" فه لیتی قوتو و غولامی وی هاتن با کاروان گوتی:

5. ژ بۆب ده سته هینانا به رژه وه ندین خوه، مفای ژ خه لکی وه ر دگریت و خه لکی ب شیوه یه کی نه دروست بکار دهینن (استغلال دکته).

قوتو ژ بۆ دروستی و نه دروستیا گووتنا متربی یی چوو به ده ف مامی عثمانکی، لی ده می باس ل کار و ئه رکی وی دکته و بۆچی هاتیه ده ف وی، " ژ عه یبادا گوت: ئه ز هاتیمه با ته که چه کی." ²⁸

واته راسته وخو، ب شیوه یه کی نه دروست قه نجیا مامی عثمانکی بکار دهینیت و مه زانترین تشت ژ ی دخوازیت و بۆ خوه کیمی نادانیت و کچا وی ژ ی دخوازیت. ئه ف کریاره هه مان هه ست ب مه زانه ییه کو لده ف وی هه ی و ژ به ر هندی ژ ی لسه ر وی هه می قه نجی و باشین مامی عثمانکی لگه له وی کرین ژ ی، هر ب چا فه کی کیم به ری خوه دده ته وی و داخوازا مه زانترین و ب به اتین تشت لده ف مامی عثمانکی، کو کچا وی و نامویسا ویه، ژ وی دکته.

6. هه سته هه فحه میی لده ف وان یی لاوازه و هه روه سا د ئیشاندن و بریندار کرنا هه سته خه لکی، هه ست ب ئیشانی نا که ت.

- " وه ختی هاتن مال هه ی ب ریقه قوتو گوت: نه کو مامی عثمانکی فه نه ک ل من کر بی جارکی گه لۆ ئا سه هیه نا سه هیه؟؟ نه کو مامی عثمانکی بی به ختیه ک ل من کر بی ئه ف که چکه نه یه هه ژ ی بی." ²⁹

هه روکی د فی دانوستاندنیدا دیار، هیچ بهایه کی ناده ته وی کچی و نه گرنه کا وی گو ه لیه و هه سته وی دی بریندار بیت یان نه؟!

- " شه می خیلی سه ر سه ری خوه را کر گوت: ئه فه ئه زم وه ره ل من بیره ژ خوه ره.

- و.....! چ ئا ب زمانه.

- ئه ری ئه ز ب زمانم مامی عثمانکی ئه ز دامه ته خرابی ب ته کریه؟

- ده باوه ربکه ماده م ئه ف زمان سه ر ته یه ... هه تا توو ساخی توو ب مالا بابی خوه نه که فی." ³⁰

هه روکی د فی دانوستاندنیدا ژ ی دیار دبیت، زۆر ئاساییه کو شه می ب ئیشینیت و هه ست ب هه سته وی و تیگه هشتنا وی و به ره قانیکرن ژ خوه و بابی خوه، نه که ت و هیچ هه ست ب هه فحه میی لگه له وی نا که ت و هندی ژ وی دهیت وی دئیشینیت و لسه ر هندی را ژ ی گه فا لی دکته کو هه تا مرنی مال بابی نابینیه فه.

زیده باری هندی دیار دبیت کو که سه کی بی باوه ره و لگه له هندی ژ ی باشترین و جوانترین تشت بو خوه دقیت و رهنگه ئه فه ژ ی بۆ وی هه سته پشتگو ه خستنی ب زفریته فه کو د زارۆکنیا خوه دا تووشی پشتگو ه خستنی بوویه و ئه ف چه نده ژ ی بوویه گری و گریبا کیماسی و ژ بۆ فه کرنا وی گری و پر کرنا وی فالاهیی، مه جبوره فان کاران بکه ت.

"حه سوئی براهم ژ مالا نیسره گونده کی خوه یی نوو چیکریه و
عهزیمه تهک چیکریه بانى فلهیتی قوتو کریه، ... هه سوئی براهم
رابوو فلهیت دگهل خوه بر و چوون عهزیمه تی." ³⁷

هر ئەف کریاره ژى بۆ ههست ب کیماسیا خوه مهزنگرنی دزقریته فه
و یا بوویه گری و پیدقیه ئەف گریه کو وهک فالاهیهیه کا دهروونیا
که سایه تیا و بییه، بهیته داگرتن، ژ بهر هندى ژى حهز ب تیکه لیا
مهزنان دکهت و ب شیوه یه کی راسته وخو دقیت خه لکی دهروویه ری
خوه تیبگه هینیت کو ئەو ژى یی مهزنه و گشت هه فالین وی ژى،
هه می دمه زن و خانه دانن.

4. گهلهک زور حهز ژ (اعجاب یی دکهت.

ههروه کی بهری نوکه مه ئامازه پیکری ئەف جوره کهسه ژ بهر هه بوونا
هندهک کیماسیان د ناخی خوه دا و ژ بۆ داگرتنا وی فالاهیا که سایه تی
کو ژ ئەنجامی وی کیماسییه و بوویه گری هندهک ریئه کشن هه نه کو
ئیک ژ وان ئەوه کو گهلهک حهز خوه دکهن و دخوازن کو که سین
دهرویه ری حهز یی بکن و حهز و فیانهک بهرامبهری وی هه بیت.

د دانوستاندنا خواریدا ل هه مبهری (مامی عه لی) یان دایکا خوه، ریژا
حهز ژ خوه کرنی نیشان ددهت و هه چهنده ناراسته خو ژى گهلهک
مه دح وستایشا خوه دکهت:

"یه عنی ئەف فلهیتی قوتو مه، جهوری شه می، بابی هه سه ن و مه لو،
ئى وهکا ته ل بهر من رادبن. "... تشتی نه ب کوته کی بی، نه ب
ژوری بی من ناخی و ب من نه ی خوه شه." ³⁸

ئه گهر بهری فی پیه لدانی کو فلهیت ل هه مبهری خالی خوه ب
که سایه تیا خوه هه لددهت، بتنی ب دایک و کورین خوه د خوریت و
هیشتا هیز و شیانین خوه ل هه مبهری وی دیار نه کرینه، کو فی
پیه لدانی، بیگومان راسته وخو ئامازه ی دده ته فی چه ندی کو بابی
وی، ئەمری خودی کریه و هیه شک تیدا نینه کو دایکه کا هه ی، شیره
ژنه و خودان که سایه تیه کا ب نافودهنگ و ب عه سه و جهی ریژگرتنا
گشت ده قه رییه و ئەز ژى کورى وی شیره ژنیمه و بیگومان
ناراسته خو ئەز ژى شیرم. زیده بارى فی چه ندی هه ر د که فندا گشت
خیزانان، گرنگی ددا ب کورین خوه پتر ژ کچان، له ورا راسته وخو ب
وان دخوریت کو ئەگهر ئەز شیر بم و دایکا من ژى شیره ژن بیت،
بیگومان من دوو کورین هه یین کو ئەو ژى شیرن و ل ته نگافیاندا، دی
هاری بابی خوه که ن.س

"وله وه بله وه تله هه ر سى نافی خوه دینه، ئەزى ساخى ل
دنیایی بم ئەزى مامى عه لی بکوژم، ئو وی سووسته می ژى ستینم." ³⁹

پشتی وی دانوستاندنا لگهل خالی خوه مامی عه لی کری، راسته وخو
ل مال، هیز و شیانین خوه دیار دکهت و ب میزینیا خوه و هیز و
شیان و دهسته لاتا خوه هه لددهت و سوزا کوشتنا خالی خوه دده ته
دایکا خوه و فی چه ندی ب هه ر سى نافی خوه دی دچه سپینیت. کو

- رۆژا و بخیر.

- ب خیر و سلامت سه ر چاڤا. (مامی عه لی سه ر بارى خوه
رانه بوو.) ³⁴

هه بوونا هه ستی خوه مهزنگرنی ژى بو هه ستی نازدارکرنی
دزقریته فه، کو رهنگه د زاروکینیا خوه دا گهلهک یی هاتیه نازدارکرن
و هه ر تشتی فیای یی بوو هاتیه به ره فه کورن، له ورا دناڤ جفاکیدا و د
جوری سه ره ده ریین خوه دا، هه ر سه ر به مایى سه ره ده ریى لگهل
دهروویه ری خوه دا دکهت و پیدقیه هه می د خزمه تا ویدا بن و هه می
لبن ئەمری وی بن و گوهداریا وی بکن و هه ره وسا هه ر تشتی فیای،
د زویترین ده مدا بۆ بهیته به ره فه کورن.

2. بۆ هه ر تشته کی هیزی بکار دهینیت و ل جوانیا
ناراسته قینه دگه ریت.

پشتی دچنه ده ف (مامی عه لی) و وهک ریژگرتن پیش و یقه نارابیت و
خوه ب عه نته ر و زپتهک دزانیت، بقی رهنگی لگهل وی دناخفیت:

" - کا وی گاوور سووسته می یا خوه بینه ئەوا ب ملی ته فه. و هه ره
ژ ته ره ئوغر بی.

- وهله ئەز گاوور سووسته می یا خوه نادم، دی چاوا سووسته میا
ملی خوه دمه ته؟

- پاوه له توو وی ئینی!

- پاوه له ئەز ناده م!

- ب ته لاق توو وی ئینی!

- یا ب ته لاق ئەز نائینم" ³⁵

ههروه کی د فی دانوستاندنی دیار دبیت کو بیی هیه دلایفه و
دهستویرییه کی و ب ژوری دقیت وی گاوور سووسته می ژ مامی عه لی
بستینت، و د فی کاریدا، سویندا دخوت و ته لاقان ژى ده افیژیت.
به رهنگه کی کو ئەو سه د ژ سه دی ژ کار و کریارین و حه زین خوه
هایداره و دی شیت وی تشتی ب ده ستخوه فه بینت یی وی بقیته کو
بیگومان هه تا بهری فی ده می ژى هه می تشت لدویف دی وی
چیووینه و هه ر ژ بهر هندى ژ خوه پشته راسته و هه ر د به رده و امیا
فی چیرۆکی ب تنی دچپته د ریکا کاروانیا دا وی گاوور سووسته می
ژى بستینیت:

" فلهیتی قوتو رابوو سوار بوو و ل کانیا بادره شه ی فه تلی چوو
پیشی سه کنی، هه تا ئەو هاتین دینا خوه دانى سواره ک وی سه ر
دیبری ریا وان، فه جنقین." ³⁶

3. ئەو وه سا باوهر دکهت کو ئەو یی تاییه ته و کهس وه کی
وی نینه و حهز دکهت په یوندی لگهل کاریده ستان هه بیت.

بیگومان ئەف جوره کهسه و ل گوری ههز و تیگه هشتنا خوه کو
گهلهکی بۆ خوه ددانن، که واته پیدقیه هاتن و چوون و سه ره ده ریین
وان ژى لگهل کار بده ست و مه زنین ده قه ری بیت و ل دیوانا وان بیت
و ئەو ژى ریژی لی بگرن:

د پیکا گه‌هشتن ب وان به‌رژه‌وندیان ژئی یی به‌ره‌فه که‌شتنی ژئی بکه‌ت.

7. هه‌ستی هه‌فخه‌میی لده‌ف وان یی لاوازه و هه‌روه‌سا د ئیشاندن و بریندارکرنا هه‌ستی خه‌لکی، هه‌ست ب ئیشانی ناکه‌ت.

مامی‌عه‌لی: " - مال‌میرات وه‌له ئه‌م ژ‌تاره هاتبوون و ئه‌ز خالی ته‌مه. وه‌عد بی ئه‌ز فه‌گه‌رم مال ئه‌ز فی سوسته‌میی ژ‌تاره هه‌دایه‌ت بشینم ' ئه‌زی سبه چم نیف عه‌له‌ک و عتمانکا، که‌چک ' بووک ' خورت ' وئی بیژن کا گاوور سوسته‌می یا ته، ئه‌زی چ بیژمی؟ بخوه‌دی په‌یفه‌کا دی نینه ئان ئه‌زی بیژمی من قه‌لنی داکا فه‌لیت دایه.

- خال ما خال ئه‌ز نزانم هه‌دایه‌تا ته من نا‌فی، تشتی نه ب کوته‌کی بی ' نه ب ژوری بی من نا‌فی و ب من نه‌ی خوه‌شه. " 44

هه‌وه‌کی د فی دانوستاندنیدا خویا دبیت کو فه‌لیت گه‌له‌کی بی هه‌سته و هیچ گرنگیی ناده‌ته هه‌ستی به‌رامبه‌ری خوه و هه‌ر لسه‌ر سه‌ر هه‌سکیا خوه‌یه. فه‌لیت، نه مروقاییه‌تی لبه‌رچا‌ف وه‌ردگریت و نه مروقاییه‌تی، و هه‌ر ژ به‌ر هندی ژئی هیچ گوهداریا خالی خوه ناکه‌ت. " فه‌لیت به‌ری خوه دا مالی. شه‌می هاته پیشیی. مامی‌عه‌لی فه‌گه‌ریا مال، وئی دمه‌شن.

- شه‌می گوته فه‌لیت: فه‌لیت مال‌میرات تو وئی چ کی؟
- وه‌له کاروانه‌ک هاتیه بنیا گوند، تفه‌نگه‌ک ل ملا بوو، من کر و نه‌کر، تفنگ نه‌دا من.

- ... شه‌می گوته: ئه‌و کاروان ژ کور بوون؟
- وه‌له گوته کاروانی عتمان و عه‌له‌کا بوون، مامی‌عه‌لی بوو. گوته من ئه‌ز خالی ته‌مه.

- " مال‌میرات توو فی به‌کی مه‌که و نه‌چه پیشیی، خالی ته‌یه و برایی منه، سه‌رخاترا داکا خوه، ئه‌ز هیفیی ژ‌ته و خوه‌دی دکم نه‌چه. بخوه‌دی ژ میرائیی بی، باب و باپیری ته‌زی ناگهن مامی‌عه‌لی و عتمانکییا. ژ‌ته‌را بیژم مال‌میرات خوه ل وی دهر مه ئیخه و ری لئ مه‌گه‌ه.

- وه‌له وه‌بله وه‌تله، هه‌ر سی نا‌فی خوه‌دینه. ئه‌زی ساخی ل دنیایی بم، ئه‌زی مامی‌عه‌لی ب کوژم و وئی سوسته‌میی ژئی ستینم. " 45
دقی دانوستاندنیدا ژئی هه‌ر ب هه‌مان شیوه‌یی به‌ری، هیچ هه‌سته‌ک ل هه‌مبه‌ر هیچ که‌سه‌کی نینه و هه‌تا هه‌ستی دایکا خوه ژئی بریندار دکه‌ت و گوھی خوه ناده‌ته وئی. هه‌لبه‌ت ئه‌و عینادا د لئ ویدا و ئه‌و خوه مه‌زنکرنا لده‌ف وی هه‌ی و ئه‌و هه‌ست ب کیماسیا د ناخی ویدا و گه‌له‌ک تیچ‌چوونین دی ژئی دبنه هوکار کو ئه‌ف که‌سه هیچ پیژه‌کی بو که‌سه‌کی و خو بو نیژیکترین که‌سی خوه ژئی نه‌دانیت و ژور ئاسایی بیت کو هه‌ستی وان بریندار بکه‌ت یان هه‌ست ب هه‌ستی وان نه‌که‌ت.

بیگومان پشتی نا‌فی خودی ده‌نیت پی‌دقیه سه‌د ژ سه‌دی کاری خوه ب تمامی ئه‌نجام بده‌ت و یان د شه‌ری خوه‌دا ب سه‌رکه‌فیت یان به‌یته کوشتن.

5. هه‌ست پی دکه‌ت کو ئه‌و پتریی مافداره (پیشینیین وی نه‌چا‌فه‌ریکریه‌ه و ب تنی باوه‌ری ب بوچوونا خوه هه‌یه.)

" فه‌لیتی گوته: هه‌دایه‌ت ما هه‌دایه‌ت ئه‌ز نزانم جه باوه‌ر بکه تو وئی گاوور سوسته‌مییا خوه دئینی و قانرا پیشیی و ئا نیفی و ئا تالیی " 40

هه‌روه‌کی ژ ئاخفتنا وی دیار ئه‌ف که‌سه گه‌له‌ک سه‌ر هه‌سکه و هه‌ریی داکوکیی لسه‌ر هندی دکه‌ت کو ئه‌و تشتی نه مافی وی، ب زور و ته‌عدایی ب ده‌ستفه بینیت. د به‌رده‌وامیا سه‌ره‌قه‌یا خوه‌دا دبیزتی: " باور بکه ئان توو گاوورسوسته‌مییا ملی خوه تینی ئان ئه‌زی وه کوژم. " 41

د به‌رده‌وامیا فی دانوستاندنی و پشتی دبیته شه‌ر و (فه‌لیت) بریندار دبیت ژئی، هه‌ر یی به‌رده‌وامه لسه‌ر هه‌را خوه کو ئه‌و یی راسته و جه‌ختی لسه‌ر شاشیا خوه دکه‌تفه:

" فه‌لیتی قوتو ئه‌نیه‌ت بوو ده‌ستی خوه باقی سه‌ر ستوگری مامی‌عه‌لی و دریا خوه دینی بکوژی. ... ده‌ستی من ستوگرا ته ناگره منی کوشتابیه. " 42

بیگومان ئه‌گه‌ر د فی دیمه‌نیدا، ده‌ستی خوه نه هافیته‌با سته‌وی خالی خوه، داشیت خوه پزگار بکه‌ت و ژ مرنی قورتال بیت، لئ بیگومان ئه‌ف جوړه که‌سه ب هیچ ره‌نگه‌کی کیمی بو خوه نادان و داکوکیی لسه‌ر شاشی و نه‌تیگه‌هشتنا خوه دکه‌ن. که‌واته دی شین بیژن کو ئه‌ف هه‌ستا خوه‌مه‌زنکرنی هه‌تا دمین دویمه‌یکا ژیا نا وی ژئی لسه‌ر وی زاله و نه‌شیا به‌ ژ بو پزگارکرنا ژیا نا خوه، خوه ژ فی هه‌ستی پزگار بکه‌ت.

6. ژ بو ب ده‌ستفه‌هینان به‌رژه‌وندییین خوه، مفای ژ خه‌لکی وه‌ردگریت و خه‌لکی (استغلال) دکه‌ت.

" فه‌لیت خوه کره مقلچی و بیست و چار سه‌عه‌تا ل سه‌ر ده‌فی ریییا و پیشییا کاروانا دگری، ریییا بازگانا دگری به‌کی تشته‌کی قه‌نج فی‌ره بی تالان دکی و عاله‌می دکوژی و ژیفه دبی. " 43

هه‌لبه‌ت که‌سین پیگر ژ بو به‌رژه‌وه‌ندیین خوه، هیچ که‌سه‌کی ب چ نادان و هه‌ر دم داکوکیی لسه‌ر به‌رژه‌وه‌ندیین خوه دکه‌ن و ئه‌فه ژئی بو وئی هه‌ستا کیماسیا نازدارکرنی دزفیه‌فه، چونکی کورئ (قوتو) ی بوویه و هه‌م دمالدا و هه‌م ئه‌و که‌سین وی دنیا‌سین و مروقیین وی هه‌رده‌م _ چ ترس بیت یان پیژگرتن ژ قوتوی _ هه‌می تشت و داخوایی، وی به‌ره‌ف کریه‌ه، له‌ورا نه‌و و دفی دهمیدا نابیت هیچ که‌سه‌ک ل هه‌مبه‌ر داخواییین وی نه‌پازیبوونا خوه دیار بکه‌ت و هه‌ر ژ به‌ر فی چه‌ندی و گه‌هشتن ب چه‌زا خوه دی هه‌می کاران که‌ت و خو

9. قوتو و فلهیت، هر دو ل گه‌له ک بواران، هه‌فیشک و وه‌که‌فن، بو نمونه بارئ نه‌بوونا هه‌ستی هه‌فخه‌میی بو یی به‌رامبه‌ر، زور یا به‌رجه‌سته‌یه.

10. قوتو و فلهیت هر دو توشی گرییا هه‌ست ب مه‌زناهیی بووینه.

11. چیرۆک ب گشتی هه‌لگری دوو هزرانه "ئیک: تیکچوونا ده‌روونیا ناریسیمی لده‌ف‌بنه‌مالا فلهیتی قوتوی. دوو: هزرا ساخه‌م و هه‌ستی خوومه‌زنکرا می‌رینی و مه‌ردینی یا لده‌ف‌مامی عثمانکی و مامی‌عه‌لی و بنه‌مالا وان.

6. لیستا ژیدهران

1.6. ب زمانی کوردی:

سه‌دیق مراد، تیلی زهینه‌ب/ چه‌ند چیرۆکین فولکلوری، چاپا ئیکی، چاپخانا هاوار، ژوه‌شانی بنگه‌می لاش، ده‌وک، 2012.

عائیشه محمه‌د‌عه‌لی، گوتن و جفاک، چاپی یه‌که‌م، بلاوکراوه‌ی ئاراس، هه‌لیتر، 2006.

2.6. ب زمانی فارسی:

دوان شولتز، نظریه‌های شخصیت، ترجمه: یوسف کریمی و دیگران، چاپ اول، نشر ارسباران، تهران، 1384.

دکتر سیروس شمیسا، نقد ادبی، چاپ چهارم، چاپخانه رامین، انتشارات فردوس، تهران، 1383.

میمنت میر صادقی، واژه‌نامه هنر شاعری/ فرهنگ تفصیلی اصطلاحات فن شعر و سبک‌ها و مکتب‌های آن، چاپ دوم، چاپ و صحافی میهن، تهران، 1376.

(Miranda Bruce-Mitfo، دائرةالمعارف مصور نمادها و نشانه‌ها، مترجمین: معصومه‌انصاری و حبیب‌بشیر پور، چاپ اول، چاپ ستاره سبز، سنشر سایان، تهران، 1394.

محمد علی احمد وند، بهداشت روانی، چاپ چهارم، انتشارات پیام نور، تهران، 1386.

3.6. ب زمانی عه‌ره‌بی:

امتیاز نادر، کیف تکتشف اضطرابات الشخصية و تتخلص منها؟ الطبعة الاولى، دار حمورابی، عمان، الاردن، 2008.

4.6. ب زمانی ئینگلیزی:

American Psychiatric Association, Diagnostic And Statistical Manual Of Mental Disorders, Fifth Edition .Dsm-5,2013.

5.6. نامه‌یین نه‌کادیمی:

محمد حسن حسن زاده نیری و دیگران، عقده برتری یا عقده حقارت؟ واکاوی اشعار خاقانی بر اساس روانشناسی فردنگر، مجله متون پژوهی ادبی، سال 20، شماره 67، تهران، 1395.

6.6. سایتین نه‌لکترونی:

ویکی پدیا/ دانشنامه‌ آزاد، خود شیفتگی، www.google.com

ویکی پدیا/ دانشنامه‌ آزاد، اختلال شخصیت خود شیفته، www.google.com

خود شیفتگی یا ناریسیسم/ از افسانه تا بیماری، مجله We Are.ir

مفاهیم اساسی در نظریه ادلر، www.google.com

8. هه‌لوئیست و سه‌ره‌ده‌ریین خوومه‌زنکرنی لده‌ف‌وان، دیار و به‌رجه‌سته‌نه.

"وا..... چی ب زمانه، خوومه‌ژ پیرمن فه رانا بی ژئی." 46

ئه‌گه‌ر به‌ری خوومه‌دینه ده‌سته‌واژا (وا..... چی ب زمانه) وه‌کی بابی هزر دکه‌ت و وه‌کی وی ژئی دناخفیت و خویایه کو وی هه‌ستی خوومه‌زن و گزنگ دیتنی، هند کاریگه‌یا لسه‌ر وی کری کو بقی ره‌نگی هزر بکه‌ت و وه‌سا ب دانیت کو پیدفیه هه‌می که‌س ل پیش ویفه رابن و وه‌ک خزمه‌تکار د خزمه‌تا ویدا بن و پیزی ل بگرن.

"و دفی ده‌رکه‌فن مه‌یدانی کاری خوومه‌شهر بکن بیی بیبه‌ختی." 47

ئه‌ف‌دیمه‌نه ژئی ده‌ریینی ژ خوومه‌زنکرا وی ب شه‌ری دکه‌ت و لده‌ف‌ خوومه‌سا هزر دکه‌ت کو شه‌پکه‌ره‌کی زیره‌ک و لیهاتیه و هه‌رده‌م د شه‌پیدا ژئی ده‌لیفی دده‌ته که‌سی به‌رامبه‌ر کو ب نازادی و شه‌ره‌فمه‌ندانه و ب ده‌ستی می‌ره‌کی ب مریت. واته ب زوری هیچ که‌سه‌کی ناکوژیت و هه‌لبه‌ت می‌رینی و جوامیرینیا وی، فی ده‌لیفی ناده‌تی کو که‌سه‌کی بقی ره‌نگی بکوژیت. لئ د هه‌مان ده‌مدا و ب بوچوونا ئادلیری ئه‌فی که‌سی نیشانی گرییا هه‌ست ب کی‌ماسی لده‌ف‌ه‌نه و هه‌ر لسه‌ر فی بنه‌مای دی شین بیژین کو فلهیت ژئی وه‌کی بابی خوومه‌توشی گرییا هه‌ست ب مه‌زناهیی بوویه و هیچ پویته و گزنگی ناده‌ته که‌سی و بتنی خوومه‌دینیت و دچارچوقی فی خوومه‌زن دیتنیدا ژئی، زولم و ته‌عدایی ل خه‌لکی و ده‌وری خوومه‌دکه‌ت، داکو وی فالاهیا ده‌روونیا خوومه‌پی پر بکه‌ته‌فه.

5. نه‌نجام

1. ب ریکا زانستی نویی ده‌روونشیکاری، دی شین گشت دوخین ده‌روونین کاره‌کته‌ری چیرۆکین کوردی بزاین.

2. چیرۆکا فولکلورا کوردی، ده‌ریینی ژ جفاکی کوردی دکه‌ت، که‌واته ب فی ریکی ناستی تیکچوونا ده‌روونیا تاکین جفاکی ده‌یته زانین.

3. بوچوونا ئادلیری، سه‌باره‌ت هه‌ستکرن ب کی‌ماسیان، دفی چیرۆکیدا زور یا جیگیره.

4. د چیرۆکا فولکلوریا (فلهیتی قوتو) دا، تیکچوونا ده‌روونیا ناریسیمی زور یا به‌رجه‌سته و زاله.

5. قوتو ژ ئه‌نجامی هه‌ست ب کی‌ماسیان توشی تیکچوونا ده‌روونی بوو و که‌ته د دوخی ناریسیمیدا.

6. قوتو ژ بو پرکرا فالاهیا که‌سایه‌تیا خوومه‌توشی گرییا هه‌ستکرن ب مه‌زناهیی بوویه.

7. قوتوی باوه‌ری ب هیچ که‌سه‌کی نینه.

8. فلهیت ب ریکا بوماوه‌یی، که‌تیه د دوخی تیکچوونا ده‌روونیا ناریسیمیدا.

(فليتي قتو) والنارسيسم (النجسية)
(قراءة نقدية تحليل نفسي)

الملخص:

الادب الفلكلوري بفروعه ومكوناته المختلفة هو دائماً مصدر للمعلومات المختلفة حول الحياة، الحاجات، المواد، نوع الفلسفة، ونظرة الفرد الكوردي. (فليتي قتو)، تعد من احدي القصص الفلكلورية الكوردية لفترة زمنية، تناولت حياة الشعب الكوردي، وتطرق لبعض العادات، مثل: الكرم، الشجاعة كما اظهرت فيها الجوانب السلبية ايضاً. الادب بمكوناته (الشكل والمضمون) ليس ببعيد عن الحالات النفسية. سواء الحالات النفسية للكاتب او القارئ او الشخصية. بمعنى انه يمكن قراءة اي نص ادبي وتحليله وبيان مختلف انواع الحالات النفسية فيه من عدة نواحي، من اجل ذلك ينظر هذا البحث بقراءة نفسية الى الحالة النفسية ل(فليتي قتو) كشخصية رئيسية في القصة الفلكلورية (فليتي قتو). هذا البحث بعنوان (فليتي قتو) والنارسيسم (النجسية) (قراءة نقدية تحليل نفسي) يتتبع شخصية (فليتي قتو) وحالته النفسية من الناحية النفسية والنارسيسم (النجسية) اي حب الذات ومكانتها الاجتماعية. اعد البحث حسب المذهب (الوصفي التحليلي). وفي الختام توصل الى نتيجة بانه (فليتي قتو) اصيب بحالة النارسيسم و جميع نشاطاته واعماله كانت نتيجة لتلك الحالة. الكلمات الدالة: فليتي قتو، نارسيسم، حب الذات، النقد تحليل نفسي، خاصية الفرد.

"Falite Qito and Narcissism" (Psychoanalytic and critical reading)

Abstract:

Folklore literature with its various genres and elements is to be considered as source of different information about life, tradition, materials, and type of philosophy and view of Kurdish individual. *Falite Qito* is one of the Kurdish folkloric stories, and it is a sort of Kurdish nation's biography in which it demonstrates tradition, chivalry, bravery along with evilness and corruption. Undoubtedly, literature as its structure, either literary meaning or content, is not left from psychology whether it is related to a psychological state of the writer or reader and character as well. So, each literary text could be read and analyses from different prospective and psychological states. Accordingly, this study is a psychoanalytic study which attempts to read the psychological state of Falite Qito's mind as a main character in folkloric story of Falite Qito. *This study entitled "Falite Qito and Narcissism (Psychoanalytic and critical reading)" it investigates the personality of Falite Qito and his psychological state of mind in terms of mental disordering and narcissism or his further self-love and status in the society. The study is prepared based on the descriptive analysis and ultimately it concludes that Falite Qito is mentally turned to be narcissist, and all his behaviors and actions are the outcomes of that narcissism.*

Keywords: *Falite Qito*, Narcissism, Self-love, Psychoanalytic Criticism, Personal Characteristics.